RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

TOIMEKSIANTO

2.5.2017 8/020/2017

TUTKINTAVANKIEN NYKYISTÄ NOPEAMPI SIIRTÄMINEN POLIISIN SÄILYTYSTILOISTA VANKILAAN

Taustaa

Hallituksen esitystä, joka koskee tutkintavankien järjestämistä ja vaihtoehtoja (HE 252/2016 vp) on annettu eduskunnalle. Hallituksen esityksessä ehdotetaan yhtenä toimenpiteenä, että tutkintavankeuslakia muutettaisiin siten, että aikaa, jolloin tutkintavankia voitaisiin säilyttää poliisin ylläpitämässä säilytystilassa, lyhennettäisiin nykyisestä ja säilyttämisen edellytyksiä tiukennettaisiin. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, ettei tutkintavankia saa pitää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempää aikaa, ellei siihen ole poikkeuksellisen painavaa syytä. Hallituksen esityksessä esitetyn arvion mukaan tutkintavankien päivittäinen keskimäärä lisääntyisi Rikosseuraamuslaitoksessa noin 25–30 vangilla.

Oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen välisessä tulossopimuksessa vuosille 2017–20 on kirjattu, että Rikosseuraamuslaitos varautuu yhteistyössä poliisin kanssa tutkintavankeus- ja pakkokeinolain muutosten edellyttämiin toimenpiteisiin (tutkintavankien nykyistä nopeampi siirtäminen vankilaan) ja tutkintavankeuden uusien vaihtoehtojen (tehostettu matkustuskielto ja tutkinta-aresti) käyttöönottoon. Rikosseuraamuslaitos selvittää poliisin kanssa mahdollisuuksia perustaa Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoima tutkintavankiosasto niihin osiin Suomea, joissa kuulustelu- ja kuljetusmatkat tulevat pitkiksi.

Kansainväliset ja kansalliset valvontaelimet ovat esittäneet useissa yhteyksissä arvostelua tutkintavankien säilyttämisestä poliisin tiloissa. Euroopan neuvoston kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi toimiva komitea (CPT) kävi Suomessa viidennellä määräaikaistarkastuksella syksyllä 2014 ja kesäkuussa 2016 lyhyellä tarkastuskäynnillä. Komitea kehottaa selonteossaan Suomen viranomaisia ryhtymään ripeästi toimiin, joilla tutkintavankien säilyttäminen poliisivankiloissa päättyisi. CPT on pyytänyt Suomelta yksityiskohtaista toimintasuunnitelmaa, jossa asetetaan täsmälliset aikarajat, varmistetaan taloudelliset resurssit ja määritellään selkeät toimenpiteet tähän tavoitteeseen pääsemiseksi.

Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimuksen täytäntöönpanoa valvova YK:n kidutuksen vastainen komitea (CAT) on Suomea koskevan viidennen ja kuudennen määräaikaisraportin (CAT/C/FIN/5–6) loppupäätelmissään kehottanut Suomea muuttamaan lainsäädäntöä siten, että tutkintavangit siirrettäisiin nykyistä nopeammin poliisin säilytystiloista vankiloihin. Seitsemännen määräaikaisraportin perusteella antamissaan loppupäätelmissä komitea kehottaa Suomen lopettamaan tutkintavankien säilyttämisen poliisin tiloissa sekä antamaan Rikosseuraamuslaitokselle riittävät taloudelliset, henkilöstö- ja muut edellytykset tutkintavankien sijoittamiseksi asianmukaisiin tiloihin.

Kun esitutkinnan selvittämisvastuu ja vastuu tutkintavangin olosuhteista ja säilyttämisestä ovat samalla taholla, järjestelyssä piilee valvontaelinten näkemyksen mukaan tutkintavangin painostamis- ja lahjomisvaara. Vaikka tällaista painostamisvaaraa ei konkreettisessa yksittäistapauksessa olisikaan osoitettavissa, valvontaelimet katsovat, että pelkkä mahdollisuus antaa aiheen arvostelulle. Myös Euroopan neuvoston vankilasääntöjen mukaan tutkintavankeja ja vankeja tulisi lähtökohtaisesti pitää ainoastaan vankiloissa.

Osoite
Lintulahdenkuja 4
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi

Myös eduskunnan oikeusasiamies (EOA) on useiden poliisivankiloihin kohdistuneiden tarkastustensa yhteydessä kiinnittänyt huomiota poliisivankiloiden huonoon kuntoon ja soveltumattomuuteen vapautensa menettäneiden pidempiaikaiseen säilytykseen. Poliisivankiloiden olosuhteiden on yleensä todettu soveltuvan vain henkilöiden lyhytaikaiseen säilytykseen. EOA on kiinnittänyt huomiota ulkoilutilojen, toimintatilojen ja tapaamistilojen puutteellisuuteen tai jopa puuttumiseen kokonaan.

Toimeksianto

Rikosseuraamuslaitos ja Poliisihallitus ovat tänään asettaneet poikkihallinnollisen valmisteluryhmän, jonka tehtävänä on:

1. selvittää mihin vankiloihin ja alueille on odotettavissa lisää tutkintavankeja
2. varmistaa tutkintavankipaikkojen riittävyys Rikosseuraamuslaitoksessa ja toteuttaa toimenpiteet, joilla tutkintavankipaikkojen riittävyys varmistetaan
3. varmistaa tutkintavankiloiden kuulustelutilojen riittävyys vankiloissa
4. lisätä videoneuvottelulla tapahtuvan kuulemisen mahdollisuuksia vankiloissa
5. huolehtia siitä, että samassa jutussa vangitut on mahdollista pitää erillään toisistaan, jos yhteydenpitorajoituksia on määrätty (esim. laajat rikosasiat)
6. selvittää tutkintavankien määrän kasvun vaikutus vanginkuljetusten määrään
7. selvittää Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoiman tutkintavankiosaston perustamista poliisin säilytystilojen yhteyteen alueilla, joissa kuulustelumatkat ovat kohtuuttoman pitkät (esim. Pohjois-Suomi)
8. selvittää edellä mainittujen muutosten taloudelliset ja muut mahdolliset vaikutukset

Aikataulu

Työryhmän asettamisesta lakien voimaantuloon saakka.

Työryhmän kokoonpano

Valmisteluryhmään nimetään seuraavat henkilöt:
Ari Juuti, ylitarkastaja, Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikkö (pj.)
Tommi Saarinen, erityisasiantuntija, Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikkö (siht.)
Asko Miettinen, erikoissuunnittelija, Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikkö
Mika Antikainen, aluejohtaja, Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskus
Jaakko Jokinen, apulaisjohtaja, Vantaan vankila
Jukka Lallukka, turvallisuuspäällikkö, Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskus
Marianne Mäki, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto
Jouni Jantunen, materiaalihallintopäällikkö, Poliisihallitus
Teemu Saukoniemi, poliisitarkastaja, Poliisihallitus
Vesa Pihajoki, ylikomisario, Poliisihallitus
Stefan Gerkman, poliisiylitarkastaja, sisäministeriön poliisiosasto
Heidi Kankainen, poliisitarkastaja, sisäministeriön poliisiosasto (varajäsen)
Riina Linnas, asiakaspäällikkö, Senaatti-kiinteistöt
Mika Kemppainen, asiakaspäällikkö, Senaatti-kiinteistöt
Jan Takkinen, asiakaspäällikkö, Senaatti-kiinteistöt

Raportointi

Valmisteluryhmän tuotoksia käsitellään Rikosseuraamuslaitoksen ja Poliisihallituksen omissa johtoryhmissä ja tarvittaessa ohjaavien ministeriöiden kanssa.

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

TOIMEKSIANTO

2.5.2017 8/020/2017

Kustannukset

Työ suoritetaan virkatyönä. Työstä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset maksetaan momentilta 25.40.01 (rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot). Jos valmistelussa käy ilmi, että esitysten toimeenpano edellyttää lisämäärärahaa, jota ei ole katettu kirjanpitoyksiköiden kehyksissä, asia saatetaan normaaliin kehys- ja budjettimenettelyyn.

Esa Vesterbacka
Pääjohtaja Rikosseuraamuslaitos

Seppo Kolehmainen
Poliisiylijohtaja Poliisihallitus

Osoite
Lintulahdenkuja 4
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi